

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Балабақшада экологиялық тәрбие берудің маңыздылығы

ЖАРИЯЛАНДЫ
11.02.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/175856/>**Самарканова Гульназ Шакеновна****Лауазымы: Тәрбиеші.****Алматы облымы****Іле ауданы****«27 орта мектеп МКМ****“Жұлдыз» шағын орталық**

Кіріспе: Экологиялық тәрбие — бұл балаларды табиғаттың құндылықтарын түсіндіру, қоршаған ортаны қорғауға үйрету, экологиялық жауапкершілікті қалыптастыру мақсатында жүргізілетін педагогикалық процесс. Бұл тәрбие балаларды қоршаған ортаға деген жанашырлықпен қарауға, табиғатқа қатысты дұрыс шешімдер қабылдауға дағдыландырады. Балаларға табиғаттың заңдылықтары, экологиялық балансты сақтау, табиғи ресурстарды тиімді пайдалану туралы білім беріп, оларды табиғатқа дұрыс қарап, оны қорғауға тарту мақсатында жүргізіледі.

Негізгі бөлім: Экологиялық тәрбие берудің маңызы

Экологиялық тәрбие баланың бойында табиғатқа деген дұрыс қарым-қатынас қалыптастырып, оны қорғауға деген жауапкершілік сезімін арттырады. Бұл тәрбие арқылы бала:

- **Табиғатқа жауапкершілікті қалыптастыру:** Балабақшада экологиялық тәрбие арқылы балалар табиғатқа деген жауапкершілікті сезініп, өздері тұратын ортаға қамқорлық жасауға үйренеді. Мысалы, табиғатты қорғауға қатысу, өсімдіктер мен жануарларды бағалау, қоршаған ортаны таза ұстау

сияқты дағдылар бала санасында қалыптасады. Бұл дағдылар баланың жас кезінен бастап қалыптасып, олардың болашақта қоршаған ортаға деген жанашырлығын арттырады.

- **Қоршаған ортаны қорғауға үйрету:** Экологиялық тәрбие балаларға табиғи ресурстарды үнемді пайдалану, қоқысты дұрыс сұрыптау, қалдықтарды қайта өңдеу және энергия үнемдеу сияқты күнделікті экологиялық әдеттерді үйретеді. Осылайша, балалар табиғатты қорғауға бағытталған дағдыларды үйренеді және оларды күнделікті өмірде қолдануға мүмкіндік алады.
- **Қоршаған ортаға деген құрметті дамыту:** Экологиялық тәрбие балаларды табиғатқа деген құрметпен қарауға, оны қорғаудың маңызды екенін түсінуге үйретеді. Бала табиғаттың сұлулығын және оған қамқорлық жасаудың қажеттілігін бағалайды. Сол арқылы олар табиғатқа ұқыпты қарайтын, табиғатқа деген құрметті сезінетін тұлға ретінде қалыптасады.
- **Экологиялық мәселелерді шешуге қатыстыру:** Экологиялық тәрбие балаларға экологиялық мәселелердің өзектілігін және оларды шешуге қатысудың маңыздылығын түсіндіреді. Балабақшада балалар әртүрлі экологиялық жобаларға қатысып, қоқыс жинау, ағаш отырғызу, табиғат қорғау шараларына қатысу арқылы қоршаған ортаны жақсартуға белсене атсалысады.

Балабақшада экологиялық тәрбие берудің әдістері

Балабақшада экологиялық тәрбие берудің әртүрлі әдістері мен тәсілдері бар. Осы әдістер арқылы балалар экологиялық білімдерін ғана емес, сондай-ақ табиғатқа деген жауапкершілігін де меңгереді.

- **Дидактикалық ойындар:** Ойын — баланың дамуына үлкен әсер ететін әдіс. Экологиялық тақырыптардағы дидактикалық ойындар арқылы балалар табиғат туралы білімдерін арттырады. Мысалы, «Табиғат достары» ойынында балалар жануарлар мен өсімдіктер туралы біледі, «Қоршаған ортаны қорғау» ойыны арқылы қоқыс жинау мен табиғатты сақтау туралы білім алады. Осы ойындар балаларға табиғаттың қалай жұмыс істейтінін түсінуге және оны сақтау жолдарын үйренуге мүмкіндік береді.
- **Шығармашылық жұмыстар:** Экологиялық тәрбие шығармашылық жұмыстар арқылы да жүзеге асырылады. Балалар табиғат туралы сурет салып, шығармашылық жұмыстар (қолөнер, мүсіндер) жасап, өздері көрген табиғат сұлулығын бейнелейді. Бұл жұмыс баланың сезімдерін дамытып, табиғатқа деген құрметін қалыптастырады.
- **Саяхаттар мен табиғатқа серуендер:** Балабақшада балаларды табиғатқа шығарып, оны тікелей көруге мүмкіндік беру өте маңызды. Балалар табиғаттың

әртүрлі көріністерін көріп, ағаштар, өсімдіктер мен жануарлар туралы түсінік алады. Бұл серуендер балалардың табиғатқа жақын болуына және оны жақсы көруге ықпал етеді. Мысалы, орманға серуендеу, бақшада жұмыс істеу — табиғатқа деген сүйіспеншілікті арттырудың ең тиімді әдістерінің бірі.

- **Экологиялық әндер мен өлеңдер:** Экологиялық тақырыптағы әндер мен өлеңдер балалардың экологиялық сана-сезімін оятады. Мұндай әндер мен өлеңдер арқылы балалар экологиялық мәселелерді жеңіл әрі қызықты түрде қабылдайды. Өлеңдер мен әндер балаларға табиғатты қорғаудың маңыздылығын түсіндіреді және бұл сезімдер олардың санасында терең ұялайды.
- **Практикалық жұмыстар:** Балабақшада балаларға бақшада жұмыс істеу, ағаш отырғызу, өсімдіктерді күтіп-баптау, суару сияқты практикалық жұмыстарды үйрету экологиялық тәрбиенің маңызды бөлігі болып табылады. Бұл жұмыстар арқылы балалар табиғатқа қамқорлық жасауды үйреніп, жасыл желектердің маңызын түсінеді.

Экологиялық тәрбие берудің баланың жеке тұлғасына әсері

Экологиялық тәрбие баланың жеке тұлғалық дамуында маңызды рөл атқарады. Балалар экологиялық тәрбие арқылы жауапкершілік, қамқорлық, түсіністік сияқты қасиеттерді қалыптастырады. Олар табиғатпен үйлесімді өмір сүретін, қоғамға пайдалы іс-әрекеттер жасайтын жеке тұлға ретінде дамиды.

Экологиялық тәрбиенің балаларға әсері:

- **Табиғатпен үйлесімділік:** Балалар табиғатпен үйлесімді өмір сүруге үйренеді. Олар табиғаттың қоршаған орта мен адамның өміріне маңызды әсер ететінін түсінеді.
- **Жауапкершілік пен қамқорлық:** Экологиялық тәрбие балаларды тек табиғатқа ғана емес, қоғамға да жауапкершілікпен қарауға баулиды. Олар қоршаған ортаға зиян келтірмеуге тырысады, ағаш отырғызады, қоқысты сұрыптайды, энергия үнемдейді.
- **Табиғатқа сүйіспеншілік:** Табиғатқа деген сүйіспеншілік баланың рухани дамуына ықпал етеді. Олар табиғатпен тығыз байланыс орнатып, оның құндылықтарын бағалауды үйренеді.

Қорытынды

Балабақшада экологиялық тәрбие беру баланың тұлғалық дамуына, табиғатқа деген жауапкершілік сезімін қалыптастыруға және оны қорғауға белсенді қатысуына үлкен ықпал етеді. Экологиялық білім мен дағдыларды ерте жастан қалыптастыру, балаларды табиғатқа жақындата түсу қазіргі заманның маңызды міндеті болып табылады. Сонымен

қатар, бұл тәрбие қоғамның экологиялық мәдениетін дамытуға ықпал ететін болашақта экологиялық сауатты адамдардың қалыптасуына негіз қалайды.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Жапанова Р. Н., Аширбекова Қ. С. *МЕКТЕПКЕ ДЕЙІНГІ БАЛАЛАРҒА ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТӘРБИЕ БЕРУ ТӘСІЛДЕРІ* – 2018. – №. 3. – С. 90-93.
2. Ғалиева А. Н., Ахметова Г. Б. *Мектеп жасына дейінгі балаларға экологиялық тәрбие беру жұмысын ұйымдастыру.*
3. *Интернет желісі*

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.